

Satpal Singh and others v. The Union of India etc. (Goyal, J.)

ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਵਧੀ ਹੋਈ ਰਕਮ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੈਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਅੰਤਰ-ਇਤਰਾਜ਼ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ।

SC M ITTAL , J . ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

H. ਐਸ. ਬੀ

ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ

ਐਸਪੀ ਗੋਇਲ ਜੇ.

ਸਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ , - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

_____ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਆਦਿ।,- ਜਵਾਬਦਾਰ

1972 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 1235

ਅਕਤੂਬਰ 15, 1975

ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ (ਵੇਅ ਦਾ ਸੋਧਿਆ ਸਕੇਲ) ਨਿਯਮ 1969—ਨਿਯਮ 6(2), 7 ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ੋ (i) ਅਤੇ (ii) —ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ੋ (ਇਹ) ਨਿਯਮ 7 ਦੇ ਅਧੀਨ—ਕੀ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ੋ (i) ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ —ਦੋ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ੋ ਦਾ ਦਾਇਰਾ — ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ—ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼, ਖੰਡ I, ਭਾਗ I—ਨਿਯਮ 1.8— ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ— 1950— ਆਰਟੀਕਲ 229 —ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਟਾਫ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਵਿਅਕਤੀ—ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ, ਬਦਲਣ ਅਤੇ ਢਿੱਲ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ— ਕੀ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਕੋਲ ਨਿਵਾਸ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ (ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਸਕੇਲ) ਨਿਯਮ 1969 ਦੇ ਨਿਯਮ 7 ਦੇ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ੋ (ii) ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਖੇਤਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਤੰਤਰ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ (i) ਤੋਂ ਨਿਯਮ 7 ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ ਪ੍ਰਾਵੀਜ਼ੋ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 7 ਦੇ ਨਿਯਮ 6(2) ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ੋ (i) ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੁਆਰਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਘੱਟ ਤਨਖਾਹ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸਕੇਲ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਤਨਖਾਹ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਅਸੰਗਤਤਾ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਇਹ ਦੂਜਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ “ਅਜਿਹੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਗਲਾ ਵਾਧਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਸਕੇਲ

ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਲਈ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਨਖਾਹ ਘੱਟ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਪੈਮਾਨੇ ਵਿੱਚ ਪੜਾਅ. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 7 ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ (ii) ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ (i) ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(ਪਰਾ ੪)

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ 1950 ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 229 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਟਾਫ਼ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਿਯੰਤਰਣ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਦੇ ਨਿਯਮ 1.8 ਵਿਚਲੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ, ਬਦਲਣ ਅਤੇ ਵਿੱਲ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ / ਸੇਵਾ - ਨਿਯਮਾਂ, ਜਿਲਦ I, ਭਾਗ I, ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ।

(ਪਰਾ ੫)

226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਟੀਓਰੀ, ਸੈਂਡਮਸ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਾਇਟ ਰਿੱਟ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ, ਜੋ ਉਸਨੇ ਜਵਾਬਦਾਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ; ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 2 ਫਰਵਰੀ, 1968 ਤੋਂ ਨਿਯਮ 7 ਦੇ ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ (ii) ਦਾ ਲਾਭ ਦੇ ਕੇ, ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋਏ ਬਕਾਏ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਕੀਲ ਜੇ.ਐਲ.

I. ਐੱਸ. ਟਿਵਾਣਾ, ਡਿਪਟੀ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, ਪੰਜਾਬ, ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

S. ਪੀ. ਗੋਇਲ, ਜੇ.—(1) ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਤੱਥ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਰੀਡਰ/ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੌਕਰੀ ਵਿੱਚ ਹਨ। 1 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ 1 ਫਰਵਰੀ 1968 ਤੱਕ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਤਨਖਾਹ-ਸਕੇਲ ਰੁਪਏ ਸੀ। 250—25—450 ਅਤੇ 31 ਜਨਵਰੀ, 1968 ਨੂੰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਮਿਲ ਰਹੇ ਸਨ। 380 ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਤਨਖਾਹ ਵਜੋਂ (ਬੁਨਿਆਦੀ ਤਨਖਾਹ 310 ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਮਹਿੰਗਾਈ ਤਨਖਾਹ 70 ਰੁਪਏ) ਜਦੋਂ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਬਚਨ ਆਈ ਸਿੰਘ, ਰੀਡਰ, ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰੇਸ਼ ਚੰਦਰ, ਨਿੱਜੀ ਸਕੱਤਰ, ਜੋ ਕਿ ਉਸੇ ਸਮੇਂ-ਸਕੇਲ ਵਿੱਚ ਸਨ, ਨੂੰ ਵੀ ਰੁਪਏ ਮਿਲ ਰਹੇ ਸਨ। 350 ਤਨਖਾਹ ਵਜੋਂ (ਮੁਢਲੀ ਤਨਖਾਹ 290 ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਮਹਿੰਗਾਈ ਤਨਖਾਹ 60 ਰੁਪਏ) ਉਕਤ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਰੀਡਰਾਂ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਸਕੱਤਰਾਂ ਦੇ ਤਨਖਾਹ-ਸਕੇਲ ਨੂੰ 1 ਫਰਵਰੀ 1968 ਤੋਂ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਰੁਪਏ ਸੀ। 250-25-450 ਤੋਂ ਰੁ. 450—25—500/30—650/30—800,— ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ, ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਪੱਤਰ ਨੰਬਰ 25/54-69-DH(S), ਮਿਤੀ 23 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1970 ਰਾਹੀਂ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਸਰਵਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਨਰੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਨੂੰ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਸਕੇਲ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਕੇਲ, ਯਾਨੀ ਕਿ ਰੁਪਏ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 450, ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ (ਵੇਅ ਦੇ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਸਕੇਲ) ਨਿਯਮ,

1969 ਦੇ ਨਿਯਮ 6 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (2) ਤੋਂ ਉਪ-ਨਿਯਮ (ਡੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ, 1969 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਯਮ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ)। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਉਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 7 ਦੇ ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ (ii) ਦੇ ਤਹਿਤ 2 ਫਰਵਰੀ, 1968 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਵਾਧੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ "ਜਿੱਥੇ ਨਿਯਮ (i) ਦੇ ਨਿਯਮ 7 ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ ਦਾ ਲਾਭ

Satpal Singh and others w. The Union of India etc. (Goyal, J.)

(ii) ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 7 ਨੂੰ ਮੰਨਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 2 ਫਰਵਰੀ, 1968 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 7 ਦੇ ਪ੍ਰਵੀਸ਼ੇ (ii) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਵਾਧੇ ਦਾ ਲਾਭ ਦੇਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਬਕਾਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ। ਸ੍ਰੀ ਜੀ.ਐਸ.ਸੋਢੀ, ਲੇਖਾ ਅਫਸਰ, ਲੇਖਾਕਾਰ-ਜਨਰਲ ਦਫਤਰ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਜਵਾਬ 3) ਵੱਲੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਿਆਂ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(2) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕੋ-ਇਕ ਵਿਵਾਦ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ - 2 ਫਰਵਰੀ, 1968 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਗਲੇ ਵਾਧੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ, ਪਰਵੀਸ਼ੇ (ii) ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 7 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਜਿਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇਹ ਬਕਾਇਆ ਸੀ। ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 7 ਨੂੰ ਪ੍ਰਵੀਸ਼ੇ (i) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੋਧਿਆ ਸਕੇਲਾ ਨਿਯਮ 7 ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਦੋ ਉਪਬੰਧ, ਜਿਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ: -

f

"7. ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਸਕੇਲ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਦੀ ਮਿਤੀ। - ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਾ ਅਗਲਾ ਵਾਧਾ - ਜਿਸਦੀ ਤਨਖਾਹ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਯਮ 6 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜੇਕਰ ਉਸਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਕੇਲ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਸੀ:

ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਮੁਹੱਈਆ : -

- (i) ਜਿੱਥੇ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਤਨਖਾਹ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਾਂ-ਸਕੇਲ 'ਤੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਧਾਰਨ 'ਤੇ, ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਤਨਖਾਹ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਯਮ 6(2) ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਸੀਮਾ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੌਜੂਦਾ ਤਨਖਾਹਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ, ਅਗਲਾ ਵਾਧਾ ਇਸ ਦਿਨ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਪੈਮਾਨੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਮਿਤੀ;
- (ii) ਅਗਲਾ ਵਾਧਾ 2 ਫਰਵਰੀ, 1968 ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਸਕੇਲ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਦਿਨ 'ਤੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਨਖਾਹ ਉਸੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੈ, ਜੋ ਉਸ ਤੋਂ ਹੇਠਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਤਨਖਾਹ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਹੀ ਮੌਜੂਦਾ ਪੈਮਾਨਾ।"

*

(.3) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਜੇ.ਐਲ. ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 7 ਲਈ ਪ੍ਰਵੀਸ਼ੇ (ii) ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਹੈ

ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 7 ਦੇ ਪ੍ਰਵੀਸ਼ੇ (i) ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਪ੍ਰਵੀਸ਼ੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇੱਕ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੀ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੇਕਰ ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਉਕਤ ਦੋ ਧਾਰਾਵਾਂ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਅੰਤਰ-ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਰਵਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਨਰੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗਾ। ਜੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸਕੇਲ 'ਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਤਨਖਾਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਕੇਲ ਵਿੱਚ ਉਹੀ ਤਨਖਾਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਮਿ: ਆਈ.ਐਸ. ਟਿਵਾਣਾ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰ ਰਹੇ ਵਿਦਿਅਕ ਡਿਪਟੀ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੀ 1 ਅਨੁਸਾਰ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼, ਭਾਗ 1, ਭਾਗ 1 ਦੇ ਨਿਯਮ 1.8 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ, ਬਦਲਣ ਅਤੇ ਆਰਾਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਨਿਯਮ ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕਮ ਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਸਕੱਤਰ, ਪੀ 1 ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ, ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੱਤਰ ਨੰਬਰ 730-ਐਫਆਰ/ਪੀਆਰਸੀ-69/4214, ਮਿਤੀ 21 ਫਰਵਰੀ, 1969 ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਨਿਯਮ (ii) ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 7 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਿੱਥੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 7 ਦਾ ਪ੍ਰਵੀਸ਼ੇ (i) ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਸਕੇਲ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਨਖਾਹ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 6 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (2) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੌਜੂਦਾ ਤਨਖਾਹਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 7 ਦਾ ਪ੍ਰਵਧਾਨ (i) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਗਲੀ ਵਾਧਾ ਕੇਵਲ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 7 ਦੇ ਪ੍ਰਵੀਸ਼ੇ (i) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਯਾਨੀ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਕੇਲ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਦੀ ਮਿਤੀ।

i

(4) ਮੈਂ ਵਿਦਵਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਸ਼ੀਲਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 7 ਨੂੰ ਪ੍ਰਵੀਸ਼ੇ (ii) ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦਾ ਪੂਰਵ-ਅਵਸਥਾ ਅਤੇ ਖੇਤਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਤੰਤਰ ਹੈ ਅਤੇ ਪਰੋਵੀਸ਼ੇ (2) ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। i) ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 7 ਲਈ। ਦੂਜੀ ਵਿਵਸਥਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇੱਕ ਹੋਰ ਪ੍ਰਵਧਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ 6(2) ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੁਆਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਵਿਗਾੜ ਅਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪਰੋਵੀਸ਼ੇ (i) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਰਵਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਨਰੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਵਰਗੇ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 7 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ। ਜੇਕਰ ਨਿਯਮ 7 ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਨੁਛੇਦ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਮੌਕੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਨਕਾਰਨ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ 16, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਰਵਸ੍ਰੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਨਰੇਸ਼ ਚੰਦਰ, ਜੋ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸਨ ਅਤੇ ਘੱਟ ਤਨਖਾਹ ਲੈ ਰਹੇ ਸਨ, ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਖਿੱਚੀ ਗਈ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਦੇ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੇ ਸਨ। ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਸੰਗਤਤਾ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ 2 ਫਰਵਰੀ, 1968 ਤੋਂ ਅਗਲਾ ਵਾਧਾ ਦੇਣ ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਸਕੇਲ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ing ਸਕੇਲ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਡਰਾਇੰਗ ਤਨਖਾਹ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਰੁਖ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 6(2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 16 ਦੇ ਅਧੀਨ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਮੁਦਲਾ ਨਿਯਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਕਨੂੰਨ ਜਾਂ ਨਿਯਮ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਉਸਾਰੀ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਸਾਰੀ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਮੁਨਾਸਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਕਤ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ। ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਇਸ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤੁਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਯਮ 7 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

(5) ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਟਿਵਾਣਾ ਦੀ ਹੋਰ ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼, ਭਾਗ 1, ਭਾਗ 1 ਦੇ ਨਿਯਮ 1.8 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ, ਬਦਲਣ ਅਤੇ ਢਿੱਲ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਕੋਲ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਫ਼ਾਰ ਫਾਈਨਾਂਸ ਅਤੇ ਸਕੱਤਰ, ਪੰਜਾਬ, ਵੱਲੋਂ ਸਰਵਿਸ ਰੂਲਜ਼ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 229 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਟਾਫ਼ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਿਯੰਤਰਣ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼ ਦੇ ਨਿਯਮ 1.8 ਵਿਚਲੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ, ਬਦਲਣ ਅਤੇ ਢਿੱਲ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। , ਭਾਗ I, ਭਾਗ I, ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਕੋਲ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਕਿਦਾਰ ਨਾਥ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, (1) ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ।

(1) ਏਆਈਆਰ 1964 ਪੀ.ਬੀ. 265.

ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ

(1977) 1

■ (6) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਨੂੰ 2 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ

Satpal Singh and others v. The Union of India etc. (Goyal, J.)

ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ; 1968, ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 7 ਦੇ ਉਪਬੰਧ (ii) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਬਕਾਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ। ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਮੈਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ।

HSB

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ

ਫੁਲ ਬੈਂਚ

ਪੱਤਰ ਪੋਸਟ ਅਪੀਲ

ਚਿਨੱਪਾ ਰੈਡੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸੀ. ਜੇ., ਐਮ. ਆਰ. ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ
ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਜੇ. ਜੇ.

ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦਰ, - ਜਵਾਬਦਾਤਾ

ਲੈਟਰਸ ਪੋਸਟ ਅਪੀਲ ਨੰ. 20 ਆਫ 1975

2 ਅਗਸਤ 1976 ਈ.

ਇੰਡੀਅਨ ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ (1872 ਦਾ 1)— ਸੁਣੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤ—ਜਦੋਂ ਘਰੇਲੂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੰਨਣਯੋਗ ਹੋਵੇ—ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ 'ਤੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ—ਅਜਿਹੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ—ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰ—ਕੀ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। .

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਕਨੂੰਨੀ ਸੁਣਵਾਈਆਂ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872 ਦੁਆਰਾ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਬੂਤ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਰ, ਸਬੂਤ ਦਾ ਇਹ ਸਖ਼ਤ ਨਿਯਮ ਘਰੇਲੂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹੋਰਸੇ ਸਬੂਤ "ਤਰਕਪੂਰਣ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰੋਬੇਟਿਵ" ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸਦਾ ਪ੍ਰੋਬੇਟਿਵ ਮੁੱਲ ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਜਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ

"ਤਰਕਪੂਰਣ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰੋਬੇਟਿਵ" ਹੈ, ਤਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਇਸ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਘਰੇਲੂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵਰਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(ਪਾਰਾ 3 ਅਤੇ 4)

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਆਪਣੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ।